

własność większość orbis terrarum, stawia to przed nimi nakaz miłosierdzia i jałmużny, zwłaszcza że - jak przyjmuje Ambroży idąc za Seneką - wspieranie ubogich zasługuje na najwyższą pochwałę. Z tym, że Seneka dodaje, iż niesienie pomocy należy się tym, którzy na nią zasługują. Ambroży nie czyni ze zrozumiałych względów tego rozróżnienia, i uznaje, iż męża doskonałego cechuje gotowość udzielania pomocy każdemu w potrzebie²⁵. Zbliżone myśli występują w "Pasterzu" Hermasa²⁶.

Ambroży utrzymuje, że ludzi biednych Bóg stworzył dla bogatych, aby mimo swych bogactw, byli w stanie zasłużyć sobie na zbawienie wieczne, dzięki temu, iż jałmużna zmywa wszelkie grzechy. Przestrzega przy tym ubogich, by nie zazdrościli bogatym ich majątku. Pewne różnice w stosunku do Ambrożego wykazuje stanowisko Klemensa Aleksandryjskiego, który pisał: "ubogi winien dziękować Bogu za to, że dał mu bogatego, który poprzez jałmużnę utrzymuje go przy życiu"²⁷.

"De Nabuthae" i "De officiis" św. Ambrożego cechuje szerokie rozumienie pojęcia jałmużny, szersze niż to, które przyjmowała większość pisarzy chrześcijańskich, ograniczająca ją praktycznie do prywatnego wspomagania ubogich. Zdaniem Ambrożego winna ona nabrać charakteru działalności społecznej, która miałaby łagodzić istniejące dysproporcje ekonomiczne w społeczeństwie rzymskim, oraz niekiedy charakteru pomocy bezpośredniej, jak to praktykowano w II i III wieku. W ten sposób jałmużna u Ambrożego wkraczała poniekąd w zakres pojęcia dobroczynności /beneficentia/²⁸.

Wskazania Ambrożego nie ograniczają się jednak wyłącznie do przypominania o obowiązku jałmużny, ale zawierają też pouczenia o sposobie jej rozdzielania. Aby mogła ona być przyjęta przez Boga,

I 25, 120; I 30, 150; I 30, 147.

25 De Nabuthae 2, 8; 5, 19; 5, 26-27; 6, 32; 7, 36; 11, 49; 12, 52; 13, 56; 16, 67; Seneca, De beneficiis I 1, 1; I 2, 4.

26 Hermas, Pastor, similitudo II 1, 3-10.

27 Clemens Alexandrinus, Stromateis VI 117, 3; Quis dives salvetur 32-35; Ambrosius, De Nabuthae 6, 37; 16, 67-68.

28 De Nabuthae 7, 36; 7, 37; 8, 38; 8, 40; 9, 41; 9, 45; 12, 52-53; 14, 59-60; 15, 63; 7, 33; H. Gulbinowicz, Etyczne poglądy św. Ambrożego, dz. cyt., 277.